

SLOVENEK

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt leta 6.50
za en mesec 2.20
za Nemójo ololetno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt leta 5.60
za en mesec 1.90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

Inserati:

Enostolna polivtrata (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 "
za trikrat 10 "
za več ko trikrat 9 "

V rekli-mnih notioah stane enostolna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenzati nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Sprejema naročnine, inserate in reklamaolje. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Položaj v zbornici.

Dunaj, 1. decembra 1910.

Se nocoj se bo končala razprava o draginji mesa. Tekom večdnevne razprave se je nabralo toliko porabnega gradiva za agitacijo, da bodo agitatorji tistih strank, ki konkurirajo med seboj, imeli gradiva dovolj za cele mesece, s katerim bodo operirali na shodih. Na eni strani socialna demokracija in zastopniki liberalne buržoazije — na drugi strani pa zastopniki kmečkih okrajev. — Nič novega, pač pa veliko fraz in utopističnih nasvetov, prikrojenih za agitacijo in nič drugega! In malokdo govornikov je še mislil na ceneno pridobivanje mesa, pač pa na ceneno pridobivanje volivcev in je v tem smislu iz polnih prsij kričal skozi okna. In interesantno je bilo to, da so tisti hip, ko se je končala razprava, plakirali v kuloarjih tržno poročilo, da so padle cene prešičev za 20—30 vin. pri 100 kg.

A nekaj drugega je, kar je treba oti pozabljivosti, in kar tako lepo osvetljuje labilnost vladne večine, namreč

napad nemških svobodomislecev na vlado, na ministra Weisskirchnerja, eksponenta krščanskih socialcev v ministrstvu. Član vladne stranke napade ministra druge vladne stranke. To sicer ni najbolj čudno, a najbolj čudno je to, da minister Weisskirchner ni imel nikogar v svoji stranki, ki bi bil vstal in odbil z ogorčenjem napad, ki je prišel iz vrste prijateljske zavezniške stranke. Mi nismo Weisskirchnerjevi, dasi nam je veliko ljubši, kakor kak svobodomislec iz nemškega tabora na njegovem mestu, a smilil se nam je, ker je bil tako zapučen od svoje stranke in je moral sam braniti svoje strankarstvo in vladno stališče nasproti poslancu Lecherju. In kar se redko zgodi, da bi govoril minister večkrat v isti debati, je moral dr. Weisskirchner oglasiti se trikrat in odbijati napade, ki so prišli iz svobodomiselnega tabora in katere je odobrilo vse svobodomisleno časopisje, dasi v tako obilni meri žre iz jasli vlade, katere reprezentant je gotovo tudi trgovinski minister Weisskirchner.

Sinoči je minister Weisskirchner temperamentno odgovarjal posl. Le-

cherju. Ostentativno je večkrat poudarjal, da ne govori samo v svojem imenu, ampak v imenu cele vlade, ko je dokazoval Lecherju, da vlada prav tolmači dogovore z ogrsko vlado, ne pa poslanec Lecher in drugi somišljeniki njegovi, tudi iz socialno-demokratskega tabora. Res je, da Weisskirchner v svojem nastopu ni bil prav ljubezljiv ter je na zbadanje Lecherjevo odgovoril zbadljivo, kakor je tudi strupeno odgovarjal na razne medklice. Pozna se mu, da se je mož veliko gibal po volivnih shodih, koder dežuje psovki in medklice. In Lecher je čutil trde udarce, razburjen se je nemirno premikal na svojem sedežu in snoval načrte, kako se bo maščeval. In da se bolj jasno vidi, da je bil napad na Weisskirchnerja premišljen, da se, če je mogoče, ustavi njegova politična karijera, da se pokaže, da ga ne ljubi celokupno avstrijsko svobodomiselnost, je danes vsa

svobodomiselná alianca

volila za glavnega govornika istega Lecherja, dasi se tako redko zgodi, da bi poslanec govoril dvakrat v razpravi. Svobodomiselná alianca, najsi maršira pod rdečo ali katero koli zastavo, je omogočila Lecherju, da se osveti Weisskirchnerju. In Lecher se je odkritosrčno zahvalil svobodomislemcem vseh narodov za izvolitev ter je potem res strupeno napadal Weisskirchnerja med odobravanjem socialne demokracije in liberalnih židov, ki so tulili veselja in zadovoljnosti, ko se je Lecher povzpela na višek neokusnosti, ko je očital Weisskirchnerju, da dela sedaj proti tistim, po katerih hrbtu je splezal tako visoko.

Vsekako se je pokazala velika disharmonija v nemškem bloku, med krščanskimi socialci in svobodomiselnimi Nemci, kar pa za sedaj najbrž ne bo imelo nadaljnjih posledic, ker v krščansko-socialni stranki sami ni edinstva, ni reda, kjer pa tudi ni energičnega vodstva, ki bi imelo kaj več smisla za avstrijsko politiko. Zadnji govornik krščanski socialce Drexler je pa kratko repliciral na izvajanja Lecherjeva, a razpoke, ki je nastala med obema nemškima taboroma, se je skrbno ogibal povečati. Uspeh te debate je pač ta, da sta oba nemška tabora nezadovoljna drug z drugim, kar je vsekako bolje, kakor pa, da bi še vladalo naprej tako pristržno razmerje med njima, kakor je doslej. In še nekaj je, kar

vzbuja radovednost političnih krogov, namreč

obstrukcija Slovencev v proračunskem odseku.

Vse napenja ušesa, da bi vjelo kak glas iz slovenskega tabora in išče političnih novic v časopisju, na podlagi katerih bi kaj skombiniralo o ukrepih Slovencev in si prizadeva iz časnih poročil izluščiti resnico, katere pa res ni ondi mogoče najti.

Vlada bi imela v odseku rada razpravo o provizoriju, a ondi je zavaljena velikanska skala, katero so zavalili naši zastopniki v odseku na predlogo o italijanski fakulteti. In preko te skale ne more nihče! Slovenci se pa drže sklepov Vseučiliškega kluba in Slovenske Jednote in ne delajo novih sklepov. In vlada in njene stranke strme v to skalo in gledajo, kako bi jo razdrobili, premaknili ali vsaj obšli. Naši poslanci se pa drže: »Trd bodi, neizprosen . . . Čas pa poteka in lotiti se bo treba dela v odseku. In če se vladi in njenim strankam mudi, nam se ne! Svet čaka naših sklepov, a te imamo. Mi nimamo več kaj razmišljati, to naj dela vlada in njene stranke z Italijani vred!

Službena pragmatika državnih uradnikov.

Iz uradniških krogov smo prejeli:

Zopet se začena parlamentarno delo in ž njim tudi delo raznih odsekov. Državno uradništvo zanima predvsem odsek za zadeve državnih nastavljenecv in z nestrpnostjo pričakujemo tozadevnih poročil.

Naši stvari gotovo ne bo škodovalo, ako razložimo nekaj detajlov slovenskemu uradništvu, ki marsikateremu niso znani, ki bi pa lahko odločilno uplivali na rešitev tako važnih zadev, kot je službena pragmatika in ž njo združeni časovni avanzma.

Še predno je bila znana avtentična vsebina tozadevne vladne predloge, se je našla med uradništvom neka skupina, ki je z veseljem pozdravila to predlogo, kažoč na uspeh svojega delovanja. Bili so to poštni uradniki, ki so ves čas težke borbe, ki jo je imela izvojevati osrednja zveza državno-uradniških društev, delovali odkrito in zakulisno edinole v dosegu ciljev lastne sta-

novske skupine. ozirajoč se na opravljene težnje vseh ostalih uradniških skupin, niti upoštevajoč zahteve, glede katerih so se ostale skupine solidarne izjavile.

Vladna predloga je prišla konečno v odsek za zadeve državnih nastavljenecv; sklicala se je enketa, od katere se je toliko obetal in ki bi bila tudi gotovo dosegla svoj namen, ako bi se bili podali edinole referati, ki so jih podali zastopniki osrednje zveze državnih uradniških društev in bi se ne bilo časa trtilo z separatističnimi težnjami, ki so jih prednašali dolgovozno razni experti odsekovih članov-poslancev.

Tako pa so glavne zahteve celokupnega uradništva takorekoč utonile v morju raznih postranskih zahtev — ki so se mnogokrat tikale le kakega posameznega okraja.

In efekt te enquete je lahko rečeno ničev, ako ga primerjamo z nadami, ki so se vanjo stavile.

Načelnik tega parlamentarnega odseka je poslanec Julij Prohazka, ki je, mimogrede omenjeno, prijatelj načelnika društva poštinih uradnikov, g. Fibicha in kot tak tudi prepojen z nazori slednjega glede časovnega avanzma.

G. Prohazka je zavezan po našem skromnem mnenju, da deluje na to, da se težnje uradništva udeležijo in da se vladna predloga glede službene pragmatike reši parlamentarnim potom. Kakor se pa kaže je ta poslanec mnenja, da vlada sama to delo najbolje opravi brez pomoči parlamenta.

Poslanec Prohazka je referiral začetkom novembra t. l. na Dunaju na shodu državnih uradnikov ter končno povzročil sklep, naj se deluje na to, da se časovni avanzma za državno uradništvo v smislu vladne predloge — ki se ne ozira na vso službeno dobo — marveč le na službovanje v zadnjem činovnem razredu — naredbenim potom vpelje. Na ta način se pa posamezniku dosedaj storjena krivica še poveča s tem, da jo bo nosil ves svoj službeni čas in se tudi ne ozira na to, da bi se v prehodni dobi uvrstilo vse državno uradništvo v prve tri plačilne skupine.

To je, odkrito povedano — nečuvno postopanje — parlamentarca, ki je kot načelnik odseka za zadeve državnih nastavljenecv po odsekovih sklepih vezan, da si preskrbi potrebnih pojasnil pri odseku državnih uradnikov, ki se je sestel na zahtevo parlamentar-

LISTEK.

Odmevi naših gajev.

(Konec.)

V prvem zvezku sem pripisal zborom popolnoma proste samospve, ne oziraje se na motive in obliko dotične narodne pesmi. Morda sem tupatam malo krenil. Toda to je bil prvi pozikus, kaj potem čuda? V drugem zvezku pa sem skušal porabiti za novo melodijo vedno motiv, polu- ali tudi celi stavek glavne melodije. Tudi tu je veliko odvisno od srečne roke. Nekatero pesem je moči lepše, drugo slabše uporabiti, nekatere sploh niso za uporabo. Kako se mi je to posrečilo, sodi lahko vsakdo sam. Ako bi hotel tu se spuščati v razlago, rabil bi široke podrobne analize.

Eno je pač gotovo, da so izvečine mi zbori boljši, pri katerih začena samospve pred zborom. Generalno pa to ne bo vedno. Meni se zdi n. pr. št. 4. in 5. zelo srečno umerjena, četudi napačna samospve za zborom. To je zopet od slučaja do slučaja res. Gotovo pa bodo najboljše one pesmi, pri katerih je mogoče spraviti samospve v nekako organsko zvezo z glavno melodijo. Tudi takih mest se nahaja v zbirki.

Da pri tem uide kaka trdota, ki traži oko ali uho pri klavirju, je res

mogoče in sicer lahko mogoče, a v resnici te trdote niso tako trde v proizvajanju kot na papirju. Stojim pa na stališču, da se mora samospve tudi teh ogibati, kolikor mu simetrija in umerjena izpeljava dopušča.

Nekatera mesta, ki jih je našel g. Premrl, sam pa sem jih v resnici prezrl, je mogoče popraviti sledeče:

Št. 4 med str. 14. in 15. se izognemo oktavi med samospvom in basom, v 3. sistemu zadnji takt, ako poje bas spodnji f.

Na str. 19. v prvem taktu 2. sistema poj alt b mesto g, kar je razvidno iz prejšnjih enakih mest. Na str. 21. v zadnjem taktu zadnjega sistema pojeta sopran in alt a-fis mesto h-g.

Na str. 25. v prvem taktu družega sistema mora stati v samospvu druga nota cis in ne b.

Na str. 29. v zadnjem taktu 2. sistema poj solist zadnje noto h mesto d in v naslednjem taktu polovno a mesto e, da se ogne kvinti. Na str. 32. v drugem taktu prvega sistema poj alt d.

Na str. 34 v 2. sistemu v drugem taktu naj poje drugi alt spodnji f, istotako na str. 36. v drugem taktu 3. sistema. Ravnotam dalje na str. 34. v prvem taktu 3. sistema in na str. 37. v prvem taktu prvega sistema d mesto f, da se ognemo oktavi.

Sklepno naj se dotaknem še pred-sodka, ki ga imamo vedno na jeziku. Vedno smatramo namreč narodno pe-

sem za pastorko, ki ni in ni zrela za koncertno dvorano, in to še zlasti ne oblečena v priprosto harmonijo. Čudno! Pri nas, ki še sploh nimamo umerjene domače glasbe, dasi zelo široko razpleteno literaturo, pri nas segamo le po hipermodernih produkcijah, ki nosijo velikrat znamenje bolne prenapetosti. Naše stremenje bodi, ustvariti slovensko individualno narodno glasbo. K temu pa je treba prvo globoko proučiti narodno pesem, ki je najpopolnejši izraz narodne glasbe. Dandanes pa se to ne godi. Zato so naši muziki nam tuji, govore vse jezike, samo ne slovenskega, govore le sami med seboj, masi pa ostajajo tuji, ker so predaleč pred njo. Dobro je, prav je, i umetnikov rabimo, ki nam kažejo višek, vabeč nas proti cilju, a ravno vsled tega je treba nujno tudi nekoga, ki tvori nekak prehod, in to bodi narodna pesem in njeni probuditelji. Ko bi se našlo kaj mojstrov, ki bi se hoteli posvetiti naši narodni glasbi, pa bi se nam morda kmalu porodili zopet Ipavec ali celo kak Smetana. Med našo moderno glasbeno literaturo je morda edini Adamič, ki ima veliko veliko sličnosti z narodom, prav zato so tudi njegovi zbori kot redki biseri, vedno in povsod z veseljem sprejeti.

Za izobraževanje mase nimamo primernejše suovi, kot so njegove narodne pesmi. Zal, naši programi kažejo imena svetovnih komponistov, narod-

ne pesmi pa se sliši poleg »Ljubljane« in »Slavca« samo še pri zabavnih večerih »Slovenske Filharmonije« v kakem skrpanem potpuri.

To morda res vsled tega, ker se smatra narodna pesem za nesposobno in nevrudno koncertne publike. O, ko bi hoteli mi, ki tako radi posnemamo Nemce, posnemati jih tudi na tem polju! Kako se nemške narodne pesmi šopirijo po najlepših in največjih dvorah avstrijske stolice.

In če se že tupatam kako pesem sprejme v program, napravi se mora v najmodernejši kostum, da izgleda kot kak šareno-pisani klovn. Čudno, da mora biti vse v najmodernejšem stilu pisano, kar hoče priti na oder. Povdarjamo, da spada na program poučnih koncertov v prvi vrsti lepa narodna pesem. S tem se zbuja zanimanje ljudstva za glasbo sploh, zlasti pa še za lastno narodno glasbo. S tem se budi čut domoljubja, s tem se pripravljaja pot napredku in prosveti. Maso je mogoče le na ta način izobraziti in vneti za lepoto pesmi, brez mase bodo pa dvorane vedno prazne. Glasba naša pa ne sme biti monopol nekaterih ljudi, marveč ostati last celokupnega ljudstva, ki tako ljubi svoje pesmi. Niso redki slučajji, da so rosile oči poslušalcem na deželi, ko smo jim zapeli lepo ubrano kako prav domačo. In ta velik pomen mi preziramo, celo zame-tavamo.

nega odseka in s sodelovanjem osrednje zveze drž. urad. društev.

S tem svojim postopanjem se je postavil g. poslanec Prohazka v direktno nasprotje z odsekom, kateremu načeluje, in je s tem obenem za vse uradništvo združena nevarnost, da se uresniči želja tega zastopnika uradnih interesov ter udeležiti časovni avanzma v obliki, ki bi koristil le onim, katerim je bila dosedaj že sreča mila, ki bi pa oškodoval za vedno vse one, ki so imeli dosedaj smolo pri svojem napredovanju. S to zadevo se je bavila tudi osrednja zveza državnih uradnih društev ter objavila sledeči sklep:

»Osrednja zveza avstrijskih državno-uradnih društev se odločno zavaruje proti podtikanju, češ, da je za to, da se vpelje službena pragmatika naredbenim potom, ker se ne bode nikdar ponižala do tega, da bi pozvala vlado, naj krši državne osnovne zakone. Osrednja zveza avstrijskih državno-uradnih društev nujno pozivlje zbornico poslancev, da udeležiti časovni avanzma takoj tako, da bode veljal tudi za nazaj potom državnega proračuna ali pa bidžetnega provizorija v smislu predlog osrednje zveze avstr. državno-uradnih društev, in sicer tako, da se upošteva vsa v pokojnino vstevna službena doba.«

Vsak uradnik mora ta sklep kot edino umesten najiskreneje pozdravljati. Kajti, odkrito priznано, nam niso imponirala v zadnjem času vršiva se draginjska zborovanja, na katerih se je zahtevalo, naj se dovoli uradništvu draginjsko doklado — dasi se je z nekaterih strani namigavalo, kakor da bi bila le-ta nekako ponujena, oziroma obljubljena. Neverjetno je namreč, da bi vlada res v kratkem času dovolila tako draginjsko doklado, ki bi bila le povod novim povišanjem dnevnih cen ter bi ne koristila uradniku, marveč le prekupcu. Verjetno je pa tudi, da bi ta draginjska doklada bila samo pri višjih uradnikih izdatnejša, a pri malem uradniku, kateremu naj bi pomagala, pa bi bila sigurno podobna miloščini — o čemur se lahko prepriča vsakdo, ako pogleda, kako so se zadnjikrat regulirali službeni dohodki državnih uslužbencev. Zato se nam pa tudi zdi nepremišljeno, da se pusti organizirano uradništvo prevzeti od trenutnih afektov ter uprizarja akcije v zadevah, katerim se lahko v naprej preročuje negativni uspeh, ter s temi prostranskimi, vedno se ponavljajočimi tožbami in moledovanji oslabuje efekt započetih velikih akcij v dosegu najvažnejših ciljev. Naše mnenje je, da bi moralo organizirano uradništvo vse svoje delovanje v tako važnem trenutku osredotočiti le na doseg službene pragmatike in časovnega avanzma, ki nas reši vseh draginjskih mizerij in kalamitet, ako se izvede v smislu soglasno postavljenih zahtev osrednje zveze avstrijskih državno-uradnih društev.

V zgoraj opisanih zadevi g. poslanca Prohazka pa je publicirala imenovana zveza ostro resolucijo, v kateri izraža najgloblje ogorčenje nad postopanjem tega poslanca, ker se je postavil v direktno nasprotje z odsekom za zadeve državnih nastavljenecv, kateremu on sam načeluje.

Radi verujemo, da bi bilo društvo poštinih uradnikov zadovoljno z uveljavljenjem od vlade priporočene službene pragmatike naredbenim potom, saj je to predlogo že slavilo, predno jo je kdo sploh natančno poznal. Preverjeni smo pa tudi, da bi s tem uveljavljenjem bilo ustrezno le tej edini skupini, ne bilo bi pa ustrezno ostali ogromni večini državnega uradništva, kateremu ni na razpolago bojno orožje — pasivna rezistenca.

V pravilih ima vsako pevsko društvo, da hoče gojiti pred vsem narodno pesem, a kako se to umeva, nam kažejo razmere. Temu odpomoči je naša najboljša volja in vroča želja. Dvigniti narodno pesem do one veljave, ki ji gre, to bodi naša naloga.

Vzrok morebitnim neuspehom tiči tudi v tem, da, ako že poje kak zbor narodno pesem, jo naštudira le površno za silo. In vendar zahteva po mojih mislih narodna pesem veliko globokejega in vestnejega študija kot umetna. Ta je namreč izliv ene same duše, zamislil jo je en sam človek in položil svoja čutila na papir. Mi, ki nimamo pred seboj vedno partiture, niti ne vemo, kako jo čuti skladatelj sam. Zbor je tu interpret le ene duše, ki je večkrat niti ne poznamo, nasprotno pa je pri narodni pesmi interpret celega naroda, njegove velike psihe, ki je rodila globok vzdih, izročila ga, ne papirju, marveč srcu naroda, da ga je najprej začutil, potem šele pel. Tu je kritik vsak poslušalec, tam le večji muzik.

To prijavljamo, da pođučimo slovensko uradništvo o tem za nje tako važnem — življenjskem vprašanju, obenem pa tudi zato, da opozorimo s tem člankom našega zastopnika v odseku za zadeve državnih nastavljenecv, g. poslanca Gostinčarja na mahinacije, ki se gode zakulisno in ki bi lahko oškodovala celokupno državno uradništvo. Saj smo uverjeni, da bo g. poslanec in v naprej stal neomajno na stališču dosedanjih sklepov tega odseka ter bode tudi v bodoče zastopal zahteve, ki jih zagovarja osrednja zveza avstrijskih državno-uradnih društev, na koje prošnja je že obilokrat z uspehom interveniral na merodajnih mestih, kar se je tudi že večkrat hvaležno priznalo. S tem, da bode pomagal g. poslanec izvojevati uradništvu, da se vštje pri uvrstitvi posameznika v tabelo časovnega avanzma ves njegov v pokojnino vstevni službeni čas — kajti le tak časovni avanzma bo vsem pravičen — si zagotovi gospod poslanec Gostinčar hvaležnost ne le slovenskega, marveč vsega državnega uradništva.

AVSTRO-OGRSKA.

Iz državnega zbora.

Včerašnja seja državnega zbora je bila zaključena šele danes po polnoči. Danes je napovedana zbornična seja ob 11. dopoldne. Finančni minister Bilinski je predložil vladni zakonski načrt o podaljšanju privilegija Avstro-ogrskе banke do 1. 1917. Hvalil je bančno poslovanje, katero dobro pozna kot bivši devetletni guverner banke. Sledila je nato razprava o draginji. Razprava je bila deloma jako burna. Rusin Budzynowski toži, da trpi rusinski kmet lakoto že desetletja. Češki agrarec Kotlař govori češko. Razpravo po Kotlařovem govoru zaključijo, glavna govornika sta dr. Lecher in dr. Drexel. Dr. Lecher se prekera s trgovinskim ministrom Weisskirchnerjem. Motil ga je z medklici neprestano Bielo-hlawek, Drexel se je zavzemal za Weisskirchnerja. Po Drexelovem govoru so sledili stvarni popravki. Velikanski hrup so zagnali socialni demokratje, ker jim je očital Weidenhofer, da je socialno-demokratska pekarna pričela prodajati hlebčke po nižji ceni šele potem, ko je to storila neka druga pekarna. Agrarec Brunner in socialni demokrat Lukas bi se bila stela, da niso preprečili klofut drugi poslanci. Škandal pri glasovanju, ki se je pričelo ob 9. uri zvečer, so bili velikanski. S 310 glasovi proti 142 se odkloni Reumannov predlog, po katerem naj bi bil dovoljen carine prost uvoz argentinskega mesa. Z 223 proti 206 glasovom se sprejme nato predlog posl. Stölzla, ki poziva vlado, naj za čas potrebe dovoli neomejen uvoz prekomorskega mesa s kolikor mogoče malo obtežitvijo in z vsemi dopustnimi carinskimi ugodnostmi. Zbornica je nato še glasovala o številnih resolucijah. Ob pol 12. uri ponoči so prekinili sejo četrte ure, da se vpišejo govorniki k razpravi o prvem čitanju začasnega proračuna.

V zbornici omedlel.

Med včerašnja sejo je omedlel poljski poslanec Pastor, ki boleha na srčni napaki. Priskočili so mu takoj poslanci na pomoč in ga prenesli v zbornično sanitetno sobo. Dva poslancu zdravnik sta Pastorju podelila prvo zdravniško pomoč.

Proti hrvaškim govorom v ogrskem državnem zboru.

Proti hrvaškim govorom je včera zopet nastopil posl. Ugron. Zbornični podpredsednik Navay je izjavil, da hoče čuvati ogrski značaj državnega zbora.

Ko bi se porabilo za naše narodne popevke toliko časa in truda, kot za umetne, kako bi jih lepo peli, kako bi jih globoko čutili.

Ali bi ne moglo eno društvo odločiti se in bi posvetilo posebno pozornost le narodni pesmi, pa bi jo negovalo in neslo širom sveta njeno slavo! Ali bi ne mogli imeti poleg tako imenovanih serijoznih koncertov, ki nam kažejo višek moderne umetnosti, tudi morda popularne koncerte, ki bi nam kazali lepoto ljudske umetnosti in njegovih zakladov!

S tem končavam. Svoje stališče sem pojasnil, svoja načela ilustriral z zbirkami. Vsem onim pa, ki vso narodno glasbo gledajo prezirajoče in se ji posmehujejo, kot bi bila to muzika nižje vrste, kličem: Dajte mi dober zbor in solista ter druga sredstva, ki jih upotrebljate pri proizvajanju umetnin, pa vam pokažem, kaka je naša narodna pesem.

Marko Bajuk.

ČEŠKO-NEMŠKA POGAJANJA NA DUNAJU.

Iz Prage se poroča, da se skličejo upravne konference v Pragi le tedaj, ako bo ugoden razvoj dunajskih konferenc. Sicer se bodo dunajske konference bavile v prvi vrsti z obema spravnima predlogoma, ki sta bili vloženi v državnem zboru, a ni dvoma, da se bo treba o tem dotakniti tudi onih spornih točk, radi katerih so bila pretrgana zadnja sprava pogajanja v Pragi. Zato se bo že na Dunaju pokazalo, ako je upati uspeha od nadaljevanja praških konferenc. Ako bi bila znamenja ugodna, se praška pogajanja zopet začne in ako bi bila uspešna, bi bil češki deželni zbor sklican zadnji teden t. l., da reši delni sporazum in pa obe davčni predlogi.

Leonova družba.

Dne 1. t. m. je predaval v Leonovi družbi g. dr. J. Mantuanio »Starokrščanski umetnosti«. Predavanje, ki se je vršilo v knjižnični dvorani »Katoliške tiskarne«, je privabilo zelo veliko občinstva iz vseh slojev, počastil je predavanje s svojo navzočnostjo pred vsemi prevrženimi gospod knezoškof, da ne omenimo drugih odličnjakov laikov in duhovnikov.

Snov predavanju je zelo zanimiva in, kar je glavno, velike važnosti, da se morejo početki krščanstva prav umevati. Starokrščanski umetniški spomeniki nam kažejo, kateri in kakšni so bili sloji, ki so se krščanske vere prvi oprijeli, nam pojasnjujejo liturgiko in nje razvoj in nudijo vpogled tudi v to, kaj je že prvo krščansko občestvo verovalo, kar je velikega pomena posebno za apologeta in dogmatika sploh; vrh tega pa je njih umetniška vrednost samanasebno velika. Problemov obsega torej ta materija toliko, da bi bila zanje potrebna cela vrsta predavanj; zato moramo biti odličnemu g. predavatelju, ki je v tem oziru strokovnjak, da si boljšega ne moremo želeli, prav hvaležni, da je poizkusil v enem predavanju podati saj temeljne obrise in dotakniti se najpoglavitejših zgodovinskih, kulturnih in socialnih vprašanj, ki v to snov posegajo.

G. predavatelj je najprej poudaril nasproti kritičističkim težnjam naše dobe pomen krščanske tradicije in, prestopajoč k svojem ožjemu predmetu, opozoril na orientalski izvor krščanske religije, kar nam razloži simboliko njenih umotvorov, od katerih se je g. predavatelj omejil samo na one, ki so nastali na zapadu, oziroma v Rimu samem. Za umevanje te pravrščanske umetnosti je treba predvsem pomisliti, da prvi kristjani niso bili sami asketi, da se bogoslužje ni takoj v celem obsegu ustanovilo, ker so bili prvi spoznavavci te vere navezani ali na sinagoge ali pa — med pogani — na to, kar so že ti pripravnega ustvarili, in končno, da prvo krščanstvo ni bilo izključno le vera sužnjev in nižjih slojev. Potem se je g. predavatelj bavil z vprašanjem, v kakšnem obsegu se je moglo z ozirom na tedaj veljavno pravo krščansko bogoslužje razviti in na katere pogoje je bilo zasebno in v javnopravnem oziru navezано. V začetku pravega preganjanja od strani kompetentne oblasti je bilo krščanstvo v Rimu že zelo razširjeno — okoli 30.000 spoznavavcev, med temi 155 klerikov. Napačno je mnenje, da se je krščanska umetnost začela pod zemljo; prvi kristjani so se umetnosti posluževali ravnotako kakor njihovi poganski sodobniki za okras svojih hiš, za lasten kinč, pohištvo in posode. Seveda se je pa do našega časa ohranilo največ tega iz katakomb, grobišč, ki so bila že poganom svet in neoskrupljiv kraj; v katakombah se je sploh vršila samo pogrebna liturgija, ne pa redna služba božja. Za to bogoslužje so imeli prvi kristjani že davno pred Konstantinom posebne kapelice nad grobovi. Predavatelj je seveda pojasnil tudi vprašanje pogrebni društev in njih značaja v pravnem oziru.

Nato je g. predavatelj prešel na umetniško stran starokrščanskih spomenikov in tolmačil bogato simboliko, ki to umetnost predvsem označuje. Kje so nastali krščanski umetniški tipi? odkod umetniške kompozicije, ki presegajo zgolj simbolično označevanje in jih moremo že v 1. vek uvrstiti? v kakšni zvezi je to z arkansko disciplino? kaj pomeni riba? kaj kača, petelin, pav, palma, oljkina vejica, cipresa, lilija, trta, svetilka, takozvane orantke, pelikan, orel, feniks, grlica, jelen, volk, jagnje, posode za mleko, sidro in predvsem dober pastir, vse to je predavatelj pojasnjeval in pokazal medsebojne zveze ter izvor.

Nato je predavatelj pokazal celo vrsto (35) dobrouspelih skoptičkih slik,

ki so predočevale predvsem krščansko umetnost, kakor se je razvijala v katakombah.

Občinstvo je z veliko jasnostjo in strokovno dovršenostjo obravnavanemu predmetu sledilo z največjim zanimanjem in izkazalo končno priljubljenu predavatelju svoje priznanje z živahnim ploskanjem. Da g. predavatelj vsled nedostajanja časa ni mogel obsežne teme docela izčrpati, je samoposebi umevno. F. T.

Dnevne novice.

+ **Sami sebi lažejo.** Današnji »Narod« je prestavil nek članek iz dunajskega »Volksblatta«, v katerem list očita, da je dr. Šusteršič pri zadnji voljni reformi znatno oškodoval nemške zahteve. Da nemški list to pripoveduje, je samo ob sebi umevno, ali da »Narod« to pripoveduje, je pa skrajno nelogično. Zakaj ravno »Narod« je tisti, ki zmerom nasprotno ponavlja, da je dr. Šusteršič slovenske zahteve pri zadnji reformi oškodoval. Tako so se enkrat liberalci sami v svoje lastne mreže vjeli.

+ **Liberalcev v Dalmaciji se je začela prijemati znana zloglasna liberalna smola;** vse kar je pošteno ljudskega in hrvaškega, beži od njih in se zbira v pravaškem krščanskem taboru. Oni pa se ne morejo več prav ganiti z mesta, ostajajo vedno bolj osamljeni in ker si ne morejo z drugim pomagati, pa žugajo za odhajajočimi in zmerjajo in natolcujejo — prav tako kakor naši liberalci. Strašno jim je hudo za državnozbornsko četvorico, grize in peče jih izguba duhovščine doma. Zelena zavist in krvave skrbi jih more, ker je končno poštena, rodoljubna duhovščina stopila na lastne noge in obrnila hrbet njihovim vrstam, kamor pač že davno ni spadala. Sedaj so jim neki še očetje frančiškani dobro zagodli in uničili njih tajne nade naje... Te dni se je namreč v Splitu vršil redovni kapitel dalmatinske frančiškanske provincije in je bila volitev provincialnega vodstva. Liberalci pravijo, da se je šlo pri tem za samo klerikalno politiko in so bili izvoljeni zgolj patri-pravaši, ki igrajo v stranki veliko vlogo. Radi verjamemo, da se liberalci ničesar bolj ne boje nego odločnih krščanskih ljudskih moč in bi za provincialne in škofe najraje imeli kake — Macohe.

+ **Boj med liberalno stranko in liberalnimi učitelji.** Liberalnemu učitelstvu se zadnje čase godi pasje slabo. Liberalni učitelji se pripravajo med seboj, na Kranjskem so tovariši na deželi zoper tovariše voditelje, ki v svojem čednem »Učiteljskem Tovarišu« uganjajo učitelstvu pogubno gonjo in so krivi, da ljudstvo nikakor ni za to, da bi se učitelstvu izboljšale plače, dočim različni Gangli dobro žive in na račun svojih revnih tovarišev na deželi hujskajo s svojim pisanjem zoper Slovensko Ljudsko Stranko. V laseh so si pa »Tovariševci« tudi s svojimi štajerskimi kolegi in se pravkar v »Nar. Dnevniku« medseboj lasajo. Ampak najlepše je na Goriškem. Neki učitelj debelega »Tovariševca« kalibra si je namreč v liberalni »Soči« privoščil katoliško ljudstvo in duhovščino in sicer na tak način, da se jezi jo človeku lasje, če skuša ta učiteljski izdelek prebrati do konca. Najbolj parfimirani so sledeči stavki: »Naši fajmoštri in kaplani mašujejo, pokopavajo in očenašarijo vse zastonje« — »Neki nemški škof je rekel, da je navaden duhovnik še več kot Bog, da mu mora celo Bog biti podložen; kaj je torej šele škof in potem nadškof? Nekak človeški Bog, ki se na mehkem in zaprt pripelje, ki najbolje je in najslajše pije, pa da se še kdo brani mu lizati pete in poljubiti dišečo roko!« — »Njegova Veličanstvenost, knezonadškof Sedej je birmovala in si krepčala pri z najboljšimi jedmi obloženih mizah svoj šibki želodec« itd., itd. To je pisal učitelj, ki to svojo lastnost v tem članku še ponosno poudarja. No — celo uredniku »Soče«, g. Garbščku se je to zdelo preveč in »Soča« je to reč v prihodnji številki popravila, češ, žal nam je, da smo to priobčili, ker »tak način boja ni na mestu«, posebno ne pri učiteljih, ki naj bodo vzgojitelji naroda. A »Učiteljskemu Tovarišu« to ni bilo všeč in zato je Gabrščka napadel in to v — »Obrambnem vestniku«, kamor deva »Tovariš« svoje najhujše sovražnike! Gabršček, ne bodi len, pa je zdaj »Tov.« dobro zasolil. Očita liberalnim učiteljem domišljavoost kakor nedavno »Nar.« in pravi: »Če bodo nadaljevali tako, postanejo razmere le še prijaznejše. Učitelstvo ima malo prijateljev; kdor pa tako dela, kakor oni pisec v »Učiteljskem Tovarišu« in »Tovariš« z njim vred, ta go-

tovo ne množi vrst učiteljskih prijateljev na Goriškem. Sapiienti sat. — Torej brca za brco! Pa po zaslugi, zakaj končno tudi taka stranka, kakor je liberalna, ne prenese takih sirovih izbruhov in manir liberalnega učiteljstva. Potem pa zahtevajo od ljudstva, da bi se takim ljudem klanjalo in jih oboževalo!

+ **Ogorčenje.** Hribarjev nujni predlog zaradi Elsnerjevega imenovanja je hudo ponižen. Glasi se: »C. kr. justičnemu ministru se radi imenovanja Adolfa Elsnerja za predsednika c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani izraža ogorčenje.« Nič več in nič manj! Nad tem »ogorčenjem« se noben minister ne more spodtakniti, tudi če bi zbornica soglasno pritrdila Hribarjevemu predlogu. Nadalje pa je predlog namenoma krivo stiliziran. Vsakdo vé, da imenovanje predsednikov deželnega sodišča mora pasirati ministrski svet, na kar se predlog predloži na najvišje mesto. Vsled tega bi bilo edino pravilno, vsaj celemu kabinetu predlagati ogorčenje. Toda Hribar ni nameraval resne akcije. Kar je počel, je humbug.

+ **Elsner in liberalci.** Zadnja večja liberalna komedija je bilo ogorčenje nad imenovanjem Elsnerja. Liberalci niso popolnoma nič storili, da bi bil kateri izmed njihovih somišljenikov imenovan za deželnosodnega predsednika na Kranjskem, vključno temu pa so zagnali grozen krik, ko je bil Elsner imenovan. Ta komedija se sedaj na Dunaju nadaljuje. Hribar in somišljeniki so vložili nujen predlog zaradi imenovanja, toda bili so dovolj previdni, da so ga vložili tako pozno, da pride predlog pri najboljših razmerah po sedanjih opravičniški praksi šele leta 1912, ali 1913. v razpravo. Liberalna javnost si pusti od Hribarja še nadalje pesek v oči metati. Kako malo je Hribarju in liberalnim kolegom za resen odpor, se razvidi tudi iz tega, da niso predloga predložili »Slovenskemu klubu« v podpis, ampak ker imajo sami premalo podpisov, so jih iskali pri tujih klubih. Najzanimivejši pa še pride! Dvorni svetnik Ploj ni hotel podpisati nujnega predloga, kajti v justičnem ministertvu, kjer se je zanj znani zadevi toliko storilo, bi se mu to zamerilo. Zato bo Ploj bržčas kmalu postal senatni predsednik, in deveta briga mu je, ali je na Kranjskem slovenski ali nemški deželnosodni predsednik. Nekateri ležejo kvišku, drugi morajo biti žrtve. A sedanje sodno uradništvo ostane kljub temu liberalno, ker je sploh nezmožno, približati se ljudstvu in njegovim nazorom.

+ **Pamet je boljša kakor žamet!** Ker se bliža Miklavž in Božič, so različne židovske »tvrdeke« začele razpoljati svoje ilustrovane cenike, kjer ponujajo vse, karkoli kdo rabi ali želi po najnižji ceni in v najboljši kakovosti. Kdor je bil le enkrat tako kratkousmen, da je kaj naročil, ima pač za vselej dovolj, kajti blago navadno niti deseti del plačane svote ni vredno — šund najslabše vrste. Da bi ljudi lažje speljal na led, obeča tak slepar različne lepe reči »po vrhu« in vsiljivo mleduje za naslove »znancev in prijateljev«. Seveda mu vsak le enkrat nasede, — a to žida ne moti; izmišlja si vedno novih poti do novih odjemalcev saj — neumnih se nikoli ne zmanjka. Tak žid dostikrat nima drugega kakor kako zakotno bezniko, kjer sprejema naročila in potem sproti nakupuje pri raznih liferantih najslabše vrste blago ter ga razposilja, dokler se ne dokoplje kvišku. Ponuja pa ti vse: na eni strani razne »ameriške in pariške novosti«, na drugi pa domače oltarčke in kropilnike. Čisto po židovski. Pozor torej pred takimi sleparji! Kdor hoče kaj kupiti, naj kupi v solidnem domačem podjetju, kjer si blago lahko ogleda in ga že iz ozirov na dober glas ne bodo ogoljufali.

+ **Rekord v internacionalnem idiotstvu** je brez dvoma dosegel takozvani »Slov. Dom« z dne 26. min. mes. Svojo filipiko zoper »klerikalce«, ki so v »Unionu« protestirali zoper Nathana, končuje namreč tako-le: »Ravno ti klerikalci so se pa zvezali z nemškimi nacionalci in z židi zoper Slovane, ki so na Nižnjem Avstrijskem v veliki manjšini.« Človek normalnih možganov bi mislil, da so s tem mišljeni dunajski krščanski socialci, zakaj ti so na Nižnjem Avstrijskem in se vežejo z nemškimi nacionalci in židi zoper ondotne Čehe. Kaj še! »Slovenski Dom« namreč takoj in neposredno za tem vzkligne: »Taki so torej naši klerikalci — res pravi, verni in prepričani katoličani, sicer pa se kaj radi vežejo z najhujšimi nasprotniki vere in slovenskega naroda. Ubogi kmet, ki ne izpregledaš!« Le enkrat je člankar zasukal pero in iz nemških nižjeavstrijskih kr-

ščanskih socialcev so na čudežen način postali kranjski klerikalci, ki se vežejo na Nižnjem Avstrijskem z židi in nemškimi nacionalci zoper — slovenski narod! Ubogi papir, da ne pordečiš ob takem telečjem pisarnju! — Sicer pa je tudi današnji »Slovenski Narod« zagrešil podobno prismodarijo, ko piše, da so kranjski »klerikalci« dopisovali v Verganijev »Deutsches Volksblatt« in tudi zdaj iščejo z njim zveze. Če kdo nastavi mikroskop v naše vrste, ne bo našel niti pol človeka, ki bi bil imel kdaj opraviti s strupenonemskim Verganijevim glasilom, pač pa bi tudi najkrmežljivejšo oko med našimi liberalci našlo marsikaterega, ki je pošiljal in še pošilja svoje produkte v vsenemške liste, koder so teh dopisnikov najbolj veselil, ker so najmanj vajeni — bontona...

+ **Pred sklicanjem hrvaškega sabora.** Vsa hrvaška javnost napeto pričakuje razvoj stvari ob sklicanju sabora. Na sporazumu med banom in koalicijo ni več misliti, tako vsaj sta izjavila poslanca dr. Bogdan Medaković in dr. Vl. pl. Nikolić-Podriški. Čujejo se glasovi o narodnem bloku, t. j. o sporazumu vseh narodnih strank toliko za slučaj event. novih volitev kakor tudi v saboru. Potem bi predsedniško in 2. podpredsedniško mesto v saboru dobila koalicija, 1. podpredsednika Stranka prava, a Starčevićanci da bi se zadovoljili z mestom zapisničarja. To pa so seveda samo ugibanja in v strankarskem časopisju ni čuti takih spravnih glasov. Dr. Tomašić baje še tudi kljub vsemu upa, da bo v saboru dobil večino pri volitvi delegacije v hrvaško-ogrski državni zbor, ki bi obstajala seveda iz mož, s katerimi bi se dalo lepo po vladno, t. j. ogrsko, govoriti. Če se dr. Tomašić le ne moti? — Hrvaška delegacija v Pešti je namesto izstopivšega grofa Pejacevicha izvolila za klubovega predsednika dr. Vl. pl. Nikolića-Podriškega.

+ **Kanonično umešen** je bil vlč. g. Matija M r a k na župnijo Staro Loko ter je bil hkrati imenovan za dekana loške dekanije in za kn. šk. duhovnega svetnika.

+ **Za začasni pokoj** prosi č. g. Ant. Papež, kaplan pri Sv. Križu pri Litiji.

+ **Premešeni** so bili č. g. Janez Hrovat, župni upravitelj v Senožeah, na Goro pri Idriji; Ivan Bešter, kaplan v Cerkljah pri Kranju, za župnega upravitelja v Senožeah, kaplan Peter Likar iz Št. Jerneja v Sv. Križu pri Litiji; Josip Mešinger, ekspozit na Oreheku, za vikarja v Zagorje na Notranjskem.

+ **Škof Buconjić umira.** 80letni mostarski škof Paskal Buconjić umira. Zavzemal je odlično mesto med bosanskimi Hrvatimi in bil visoko spoštovan v vseh krogih.

+ **Divjaki v gosposki zbornici** so si ustanovili lasten klub, da bodo zastopali v komisijah.

+ **V okrajni cestni odbor blejski** je imenoval deželni odbor Ivana Markeša, posestnika in hotelirja na Boh. Bistrici in Gabrijela Ferjan, posestnika in gostilničarja v Ribnem.

— **Družba sv. Mohorja** je vsled ne ljube pomote natisnila letos premalo »Drobnih povesti« in »Treh rodov«. Vsled tega ne more teh knjig poslati nekaterim dekanijam ljubljanske škofije. Da pa odškoduje dotične Mohorjane, jim na zahtevo č. g. poverjenika takoj vrne vsoto vplačano za oni dve knjigi, ako niso člani zadovoljni s tisto knjigo, katera se jim je poslala v nadomestilo. Zajedno opozarja Družba na svojo knjižno zalogo in na izdatno znižane cene večine knjig. — Iz tehničnih razlogov se uvažuje izprememba sedanjega načina pošiljanja družbinih knjig; opusti naj se sedanji »turnus« med škofijami in knjige naj se razposiljajo v tisti vrsti, kakor so prišli oglasili.

— **Odlikovanje.** Kanoniku-kustosu zagrebške nadškofije dr. Feliks S u k je cesar podelil komturni križ Fran Jožefovega reda.

— **Novi reški guverner grof Wickenburg** je nastopil 1. t. m. svoje mesto.

— **Bosanski sabor** je v seji dne 29. novembra z vsemi proti 3 glasovom sprejel predlog za zgradbo deželnega dvorca s stroški 1.200.000 K. — Zastopnik Judov, poslanec Jesua Salom, je položil svoj mandat in se razpiše nova volitev.

— **Katol. slov. izobraževalno društvo za Selo-Moste** vabi k popoldanski prireditvi, ki bo v nedeljo ob štirih v salonu gosp. J. Oražma. Prireditelj je združen s predavanjem g. dr. Josipa Jeržeta. Dnevni red prinesemo v soboto.

— **Novo sredstvo proti epilepsiji.** Peterburški zdravnik dr. Lion je iznašel zdravilo, ki ga je v več sto slučajih uspešno rabil proti epilepsiji. To novo sredstvo je imenoval za Arzenozere-

brin. Po enem tednu zdravljenja z novim sredstvom prenehajo popolnoma vsi epileptični napadi, naj bo potem bolezen še tako huda in stara. Lion bo prihodnje dni predaval o svoji iznajdbi v nekem peterburškem medicinskem društvu.

— **Srečke.** Pri večerajšnjem srečanju državnih srečk leta 1864. so bile vlečene sledeče številke: serija 2185, št. 42, (glavni dobitek 300.000 K), serija 664, št. 93, (40.000 K), serija 1199, št. 70, (20.000 K), po 10.000 K so dobile: serija 587, št. 17 in serija 1947, št. 72, po 4000 K serija 1947, št. 11 in serija 3956, št. 79. — Pri srečanju turških srečk je zadel glavni dobitek 400.000 frankov št. 1.015.714, drugi dobitek 30.000 frankov št. 1.458.892, po 10.000 frankov pa številki 524.791 in 1.887.271.

— **Meteor,** o katerem poroča sobotni »Slovenec« med štajerskimi novicami, je gotovo isti, kateri je padel na zemljo istega dne in ob isti uri tu na Belokranjskem blizu Semiča poleg ceste. Na cesti nahajajoči konji so pospešili korake še prej, nego je svitlobo opazil njihov gospodar. Okolica je bila razsvetljena v trenutku, kot bi bila vsa v ognju.

— **Nova mažarska šola na Hrvaškem** se je 1. t. m. otvorila v Sokolovcu.

— **Odmevi protičeških izgrezov v Šumavi 1906.** Vsled soudeležbe pri izgreduh o priliki občnega zbora nemškega »Böhmerwaldbunda« leta 1906 sta bila med drugim obsojena tudi urednik tednika »Deutsch - Böhmerwalde«, Hans Breitschopf na dva meseca ječe in sin odvetnika Glässnerja v Litomericah, jurist Friedrich Glassner, na 6 tednov ječe. Prvi je na najvišjem mestu prosil za pomilostenje, a 30. t. m. je iz kabinetne pisarne došel negativen odgovor. Seveda sedaj Nemci škripljejo z zobmi.

— **Ljudska knjižnica v Šmihelu pri Novem mestu** priredi v nedeljo 4. decembra ob 3. uri popoldne predstavo v domači dvorani. Vprizorila se bo dr. Krekova igra »Tri sestre«. Kdor ne bi pomotoma dobil vabila, je vabljen tem potom. — Odbor.

— **Umril** je v Polhovem gradu dne 29. novembra oče krojaškega mojstra g. Ivana Slana, M a t e v ž S l a n a, v starosti 76. let, N. v m. p.!

— **Za preskrbo gorkega kosila revnim in oddaljenim šolskim otrokom** so plemenite žene v Vočinu na Hrvaškem ustanovile posebno društvo. Otroci premožnejših staršev, ki imajo zelo daleč do doma, morajo za kosila dati malo odškodnino v naravi: 3 litre fižola, 5 kg krompirja in 5 glav zelja; vse druge stroške pokrije zavod z milimi darovi, priredbami itd. Morda bi se dalo tudi pri nas vsaj tuinjiam kaj enakega prirediti ter združiti z gospodinjstvi tečajji?

— **Krava ukradena** je bila v noči od 1. na 2. t. m. na Fužinah nekemu posestniku. Krava je črna, 8 do 10 let stara in je breja. Pozor pred nakupom.

— **Miklavž** se je tudi letos preskrbel z lepimi darili, da razveseli z njimi pridno mladino. Posebno je preskrbljeno za zanimive, vzgojne in poučne knjige, ki nudijo otroku veselo iznenađenje, pa mu tudi največ koristijo. Oglas »Katoliške Bukvarne« v današnji številki našteva te knjige.

Književnost.

* **Dekle z biseri.** Povest iz Nerovne dobe. (Ljudska knjižnica 13. zvezek). Angleško spisal H. Rider Haggard. Ljubljana 1910. Prevel J. M. — To je obširna in izredno zanimiva povest, kakor nalašč za dolge zimske večere. Povest je polna dejanja, vse je živahno, napeto in mikavno, zraven pa je ta roman jako poučen, ker nas uvaja v eno najpomembnejših dob človeške zgodovine in nas prestavlja v tiste burne čase, ko je krščanstvo začelo osvajati poganski svet. Središče povesti je kristjanka Mirijam, ki živi v Judeji. Zaljubi se vanjo rimski stotnik Mark, ki se pa ima zanjo boriti z Judom Kalebom. Nežno ljubavno zgodbo prekinje slovitno obleganje Jeruzalema po Titu in slikovito opisovanje tega titanskega boja med rimsko svetovno oblastjo in fanatičnim od Boga za veke obsojenim judovstvom kaže lepoto te povesti na vrhuncu. Judje obsodijo Mirijam kot izdajkvo na smrt, rimski vojščaki jo pa pozneje rešijo, a določena je za sužnjo, ki se naj proda v Rimu. Stotnik Mark jo izkuša rešiti, pa pride zavoljo tega v konflikt z Domicijanom, Titovim bratom, ki se hoče dekleta polastiti, pa tudi Kaleb intrigira, da bi jo kupil. Mirijam zbeži na ladji v Aleksandrijo, Mark pa, ki je imel medtem že opraviti s sodno oblastjo, a ga je ljudomili Tit pomilostil, obupa, ko izve, da se je ladja potopila. Rimski škof

Ciril ga potolaži in izpreobrne k Kristusovi veri; nato se odpelje stotnik v Aleksandrijo, kjer dobi Mirijam, o kateri je mislil, da je utonila. Mark in Mirijam se poročita in tako konča krasna in velezanimiva povest s srečnim koncem. Našemu listu se more ta roman le toplo priporočati, pa tudi drugim, zakaj uvaja nas v kulturne in politične razmere tedanje dobe, ki je za nas tembolj važna, ker se je v njej vršil svetovni boj med krščanstvom in poganstvom. Plastično nam ta povest opisuje tudi judovstvo, njegove strankarske razmere, esenstvo, rimsko oblast in sploh vse tedanje zgodovinsko ozadje; pripovedovanje samo je silno živo, da nam vse stopa pred oči jasno in je domišljiva do konca napeta. Knjiga stane 2 K 20 v broširana; vezana pa 3 K 20 v in se naroča pri »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Štajerske novice.

š **Boj za izpraznjen Jodlbauerjev deželnozbornski mandat** se je že začel. Nemški nacionalci, ki vsled Jodlbauerjevih umazanosti zelo upajo na zmago, so postavili za kandidata nekega železniškega uradnika Jos. Burgstallerja. Socialnodemokratska stranka pa kandidira vpokojenega kondukterja južne železnice Mihaela Hollegerja. Oba kandidata stanujeta v Eggenburgu pri Gradcu. Ker se je socialnim demokratom posrečilo zmagati v Gradcu pri občinskih volitvah v tretjem razredu, gojijo veliko upanje, da proderajo s svojim Hollegerjem. Krščanski socialci se bodo tudi udeležili volitve, a do sedaj še niso postavili kandidata.

š **Slovensko gledališče v Mariboru.** Miklavžev večer se priredi v nedeljo, dne 4. decembra, v mariborskem »Narodnem domu«. Igra »Janko in Metka«. Začetek ob 4. uri popoldne. — V nedeljo, dne 11. decembra, pa se bo igrala igra »V znamenju križa«.

š **Protestantska propaganda.** V Maribor ste prišle na pomoč pastorju Mahnertu dve diakonisi iz Nemčije.

š **Konkurz.** Čez premoženje trgovca Matevža Pirtovskega na Dobrni pri Celju je celjsko okrožno sodišče proglasilo konkurz. Konkurzni komisar je dr. Rožanc, sodni svetnik, oskrbnik konkurzne mase pa advokat dr. Ant. Božič v Celju.

š **Samoum dijaka.** V sredo, dne 30. novembra, zvečer se je v Mariboru v bližini treh ribnikov ustrelil 16letni dijak J. Neuwirth, sin moriborskega zdravnika dr. Neuwirtha. Rodbina Neuwirthova je protestantska.

š **Na smrti na večalib** je obsodilo, kakor smo večeraj kratko sporočili, mariborsko porotno sodišče v sredo ponoči 30letnega Franca Šorija p. dom. Šuen in 25 let starega Alojzija Krajca, doma od Sv. Lovrenca. Obsojenja sta 5. septembra t. l. krog 6. ure zvečer pridrvila v hišo Janeza Krepša, kočarja pri Sv. Lovrencu ter ga na tako živinski način umorila oziroma zaklala, da je mnoge poslušalce pri obravnavi kar groza spreletavala. Vpričo 9letnega sina Krepšovega sta ubogega Krepšo zgrabila živinska hudobneca v kuhinji, ga vrgla na tla, ga davila, Šorli pa mu je z drvarsko sekuro razbil črepinjo. Nista se zmenila za sinčka, ki je nemilo jokal, vlekla sta napol mrtvega, vsega s krvjo oblitega Krepšo na prosto ter ga tam z lesenimi drogi tako tepla, da sta mu polomila kosti, nato sta ga pa vrgla čez plot v neko jamo in ga tam obdelovala naprej. Obtoženca Šori in Krajca sta vzela smrtno obsodbo hladno na znanje. Soobtoženi J. Hojnik je bil oproščen. — V petek, 2. dec., se vrši ponovna obravnavna proti italijanskemu opekarju A. Borgnolluti radi uboja.

š **V studenc padel in utopil** se je posestnik Šalamun iz Lukavec. Studenc je imel visoko ograjo, na katero pa se Šalamun ni oziral.

š **Smodnik se je vnel** pri nabijanju možnarjev posestniku J. Bratuša v Vogrinčevcih pri Ljutomeru. Iskra je padla v lonec, v katerem je bil smodnik, ter se vžgal. Bratuša je zelo hudo poškodovan po obrazu in vratu.

š **Za župana v Lipnici** je bil dne 29. novembra izvoljen dosedanji župan Franc Holzer, nemški nacionalc.

š **Šolski sluga morilec.** Na poti iz Judenburga v Weisskirchen, v okolišu občine Wöllmersdorf, so našli predvečerajšnjem popoldne umorjeno in uropano šolsko služkinjo Elizabeto Weissenbacher iz Weisskirchna. Truplo je našel v obcestnem jarku judenburški veterinar inšpektor Opitz, ko se je peljal z vozom v Judenburg. V trenutku, ko je zagledal žensko truplo v jarku, je tudi videl nekega moža, ki se je hitro oddaljeval po cesti. Opitz se je brž peljal za njim ter ga ustavil. Na vprašanje, kako se piše, je odgovoril, da mu je ime Janez Ladenig ter da je šolski

sluga v Talheimu, Opitz mu je odvrnil, da v Talheimu sploh nobene šole ni, nakar je prišel neznanec vidno v zadrego, kar je še povečalo sum, da je umoril žensko. Opitz je peljal moža v neko bližnjo hišo, kjer je naročil domačim, naj ga stražijo. Med tem se je hitro odpeljal v Judenburg k okrajnemu glavarstvu, ki je takoj poslalo dva orožnika, da sta neznanca aretovala. Sodna komisija je dognala, da ima umorjenka tri težke rane na glavi, ki so takoj povzročile smrt. Weissenbacherjeva je prinašala iz Judenburga navadno učiteljsku v Weisskirchnu, kar so potrebovali ter ob mesecu tudi plačo. Tako je bilo tudi sedaj, a med potjo je postala žrtev umora. Našli so pri umorjenki večji zavoj, v katerem so bile v Judenburgu nakupljene stvari, niso pa dobili pri njej denarja, ki ga je dvignila v davčnem uradu. Brezdvomno jo je morilec uropal. Ladenig, ki je osumljen umora, taji vsako krivdo. Po stanu je šolski sluga v Kumpitzu pri Judenburgu. Toda dokazano je, da je bil v bližini kraja, kjer se je izvršil umor in sicer kmalu potem, ko je bil izvršen. Proti njem priča tudi lastno sumljivo obnašanje in pa to, da je tajil, od kod je doma. Tudi ni na dobrem glasu. Poleg tega je tudi kot šolski sluga vedel, kdaj dobi Weisskirchnerjeva denar. Ladeniga so zaprli v Judenburgu in okolici je precejšnje razburjenje, ker se je umor zgodil pri belem dnevu in na prometnem kraju.

Izpred sodišča.

IZPRED LJUBLJANSKEGA POROTNEGA SODIŠČA.

Na korajžo sta se klicala. Hudodelstva uboja je bil tožen 23 let stari posestnikov sin Jožef Kepic iz Cerklj. V Tomači vasi je bilo dne 16. oktobra t. l. žegnanje in sejem. Sajeveva gostilna je bila prenapolnjena raznih gostov, katerih večino je tvorila mladina. Med raznimi fanti, ki so se tu nahajali, sta bila tudi fanta Jožef Kepic in Anton Gorjanc. Vzlic temu, da fantje na taklan ne štedijo s pijačo, minul je popoldne povsem mirno. Šele večer je zaresel med fante razburjenost, zlasti ko je posetil fant Jože Gašpire s svojo družbo to gostilno. Gašpire se je v veži sprl z nekim fantom. Na cesti pred gostilno pa je vsled tega napadel Kepic Gašpirc in ga baje z žilovko po glavi udaril, ne da bi ga težko telesno poškodoval. V tej gostilni se je pa vnel že ned Kepicom in Gorjancem prepir, ker je slednji prvega vedno zbadal in ga zmerjal. Gorjancova družba se je preselila v Jenkovo gostilno. Tja je pa prišel tudi Jožef Kepic s svojimi tovariši. Prepri, ki se je počel v Sajevevi gostilni, nadaljeval se je tudi tu med naprotnikoma. Okolu 11. ure je pa odšlo več fantov iz te gostilne, med njimi tudi Jožef Kepic. Takoj za temi je pa sledil Gorjanc in kakor nekatere priče trdijo, je prišel takoj z izzvanjem. Klicala sta eden drugega na korajžo, končno ga je pa sunil Kepic tako v obraz, da je padel. Razjarjen nad tem vrgel je ta jar kamnov proti Kepicu in njegovim družbi. Zdajci se pa oboroži Kepic z neko desko in udari ž njo Gorjanca sako silo po glavi, da je ta na mestu obležal. Ne da bi se kdo za okvarjenca brigal, so se fante odstranili. Ta se je splazil po dogodku do Likozarjeve šupe, kjer ga je drugi dan okolu 8. ure gospodar našel. Bil je omočen ter tožil, da ga boli glava. Ostal je tam do torka, ker so ga potem domači spravili domu. Okvarjenec je postajal od dne do dne slabelj, izgubil je mnogokrat zavest ter je po preteku sedmih dni od usodne noči umrl. Razčlesenje trupla je dognalo, da je nastopila smrt vsled otrpjenja možganov in sicer zaradi tega, ker mu je vsled silnega udarca bila razbita lobanja in se je kri iz počenih žilic zlivala polagoma v lobanjsko duplino ter vedno bolj pritiskala na možgane. — Obdolženčev zagovor se opira na to, da je ravnal v jezi vsled Gorjancovega izzivanja ter pravi, da je imel ta za napad v rokavi pripravljeno odprt nož, katrega mu je hotel iz roke izbiti, a ga je pri tem zadel na glavo. Kakor pa nekatere priče trde, se je Kepic že prej izrazil glede okvarjenca, da bo tekla kri. Razprava se nadaljuje ob pol 5. uri popoldne.

SMRTNE OBSODBE V TURČIJI.

V Monastiru so usmrtili sedem arnavtskih upornikov, ki so umorili šolskega nadzornika Jovanića. Skopeljsko sodišče je pa predložilo sultanu v potrdilo 88 smrtnih obsodb upornih Bolgarov.

BOJI MED ČRNOGORCI IN TURKI.

Črnogorci in Arnavti so napadli ponoči 30. m. m. osem turških stražnic. Ob teh napadih so usmrtili štiri

in ranili tri turške vojake. Ubili so tudi dva turška kmota, več jih pa ranili. Turčija je zato protestirala v Cetinju.

LAKOTA NA KITAJSKEM.

V provinci Nan Hvej grozi prebivalstvu, 3,500.000 oseb, lakota, ker se ni oponesel riž. Kakor znano, se živi ubožno kitajsko prebivalstvo zgolj z rižem.

PORTUGALSKI MINISTRI PRED SODIŠČEM.

Republičanska vlada toži bivšega finančnega ministra Esbregueiro in finančnega ravnatelja Aranjó, ker sta za posojila kraljice Marije Pije z depozitno banko sklenila pogodbo, po kateri jamči za posojilo država.

Razne stvari.

Nesreča na južni železnici. Na postaji Kopolnasinek je zavozil osebni vlak št. 206 v tovorni vlak. Ranjenih je osem potnikov.

Tvornica zgorela. V Glini Navaryji pri Bustornytyju je zgorela nova tvornica bombaža.

Železniška nesreča v Nemčiji. Dve osebi mrtvi. Pri Obladnu sta 1. t. mes. zadela dva tovorna vlaka. Dve osebi sta mrtvi, pet ranjenih.

Dvakratni umor. V Nyzi je italijanski brivec Scavese iz ljubosumnosti zabodel z bodalcem svojo ženo in svojega otroka.

Po francoski železničarski stavki. Vojno sodišče 13. armadnega zbora v Clermont-Ferrantu je obsodilo vojaka Exbrayata 86. pešpolka v 20 mesečni trdnjavski zapor, ker je razbil, ko je bil na straži, brzojavne izolatorje.

Učenjak — berač. V Parizu so obsodili zaradi beračenja in vagabundaje v trimesečni zapor profesorja modroslovja dr. Marija Dubuis.

Skrivnosten avtomobil. Med Rambouletom in Chevreusom na Francoskem se je razbil neki avtomobil, ki je zavozil v neko drevo. Okolica je bila vsa okrvavljena, a o lastnikih avtomobila nihče ne zna, kdo da so bili.

Tri policijske stražnike umoril je v nekem kraju v Šleziji kmet Spišvak, ko so hoteli pri njem izvršiti preiskavo.

Pogrešan parnik. Parnik »Berline« nove parobrodne družbe v Stettinu že 18 dni pogrešajo in ni o njem nobene sledi. Domneva se, da je v Severnem morju ponesrečil in je utonilo vseh 17 mož posadke.

Telefonska in brzojavna poročila.

NERESNIČNE VESTI O KOMPROMISU GLEDE LAŠKE FAKULTETE.

Dunaj, 2. decembra. Od merodajnih slovenskih poslancev smo pooblaščenici izjavili, da so vse danes razširjene vesti, da bi došlo do kakega kompromisa v zadevi laške pravne fakultete in obravnave te zadeve v parlamentu, **neresnične.** Jugoslovanskemu vseučiliškemu klubu doslej ni bil predložen noben kompromisni predlog, zato tudi ni bil v položaju se pečati s kakim kompromisom ali pa zavzeti o tem kakega stališča.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 2. decembra. V današnji seji državnega zbora je pričela zbornica prvo branje proračunskega proročja. Debatna bo trajala do srede prihodnjega tedna. Danes je govoril prvi ministrski predsednik, katerega izvajanja so bila večinoma jako neinteresantna. Danes bi moral govoriti tudi predsednik enotnega češkega kluba Fiedler, a ni govoril z ozirom na to, ker klub glede udeležbe pri čeških spravnih konferencah še ni zavzel stališča. Fiedler bo govoril v ponedeljek.

BIENERTH GOVORI.

Dunaj, 2. decembra. Danes je kot prvi govoril v državnem zboru ministrski predsednik baron Bienerth, ki je najprej zavračal očitanja soc. demokratskih govornikov v draginjski debati, da je vsega zla kriva vlada. Baron Bienerth pravi, da je vse odvisno od konsolidacije in stabilizacije strankarskih razmer v zbornici, to je, od tega, da se velike meščanske stranke tesneje med seboj združijo in tvorijo veliko in trdno večino, ki naj bi imela odločilen in trajen vpliv na vlado. To da je bil vedno njegov cilj. Da je taka konsolidacija mogoča, kaže med drugim tvorba Češkega kluba, ki daje upanje, da bode češki narod zasledoval modro in trezno ter zmerno politiko v označenem smislu. Nato se je začel ministrski predsednik baviti s pravno akcijo na Češkem, pobija ugovore, da je vlada zamudila, oziroma opustila v tem oziru storiti svoje in izjavlja, da kljub momentanemu neuspehu nikakor ni na mestu, udati se pesimizmu, ker je upati, da se češko-nemaško vpra-

šanje reši kmalu in definitivno. Ministrski predsednik je tekom svojega govora zagotavljal, da njegova politična apoteka ni poznala simulantnih sredstev in sredstev, ki omotijo. Zadeve italijanske pravne fakultete se Bienerth ni dotaknil niti z besedico, tudi o jugoslovanskem vprašanju ni znil besedice.

KAJ MISLI VLADA Z LAŠKO UNIVERZO?

Dunaj, 2. decembra. Naučni minister grof Stürgkh je poslancu Bartoliju sporočil, da se bo vlada opoziciji zoper laško fakultetno predlogo izognila na ta način, da se bo v proračunskem odseku končalo (?) prvo branje o fakultetni predlogi, nato pa se bo izvolil pododsek, ki se bo bavil s predlogo dalje in se posvetoval o eventualnih modifikacijah, da bi se ložje dosegel sporazum med strankami glede tega vprašanja; proračunski odsek sam pa se bo bavil z budgetnim provizorijem. Minister je Bartolija zagotavljal, da ta modus ne zasleduje namena laškega vseučiliškega vprašanja zavleči, ampak narobe: ga pospešiti. Lahi naj se zato ogibljuje vsake agitacije, ki bi mogla le škodljivo vplivati. Isto je sporočil laški akademični deputaciji poslanec Conci, ki je še dejal, da ga je naučni minister zagotovil, da bo laško vseučiliško vprašanje rešeno še pred Božičem. Dijaki so seveda odgovorili, da s tem niso zadovoljni, sploh pa Lahi mislijo, da jih vlada s tem le vleče.

OTVORITEV DUNAJSKEGA VODOVODA.

Dunaj, 2. decembra. Danes se je izvršila na najslavesnejši način otvoritev druge dunajske Franc-Jozefove vodovodne naprave. V slavnostni dvorani magistrata so se zbrali sam cesar Franc Jožef, vsi na Dunaju nahajajoči se nadvojvode, ves diplomatski zbor, ministri in zastopniki vseh oblasti. Na nagovor župana dr. Neumayra je cesar odgovoril, da se je vedno živo zanimal za vse dobrotvorne in socialne naprave stolnega mesta in da ga otvoritev druge vodovodne naprave veseli osobito zato, ker se je izvršila v letih, ko se množe ob vsaki priliki dokazi udanosti do njegovega prestola po vsej državi. Cesar je povdarjal, kako z velikim veseljem opazuje čedalje večji in bogatejši razvoj mesta Dunaja in se je spominjal vseh onih mož, ki so pri tem velikem delu sodelovali in si tako zaslužili veliko priznanje, predvsem pa blagopokojnega župana dr. Luegerja. Cesar je naposled želel, da bi novo napravo spremljal blagoslov božji. Nato je ponudila cesarju deklica kozarec vode, pevcu so pa zapeli posebno slavnostno himno. Cesar si je dal nato predstaviti vse, ki so pri gradbi sodelovali in si potem ogledal v posebni razstavi izvršene načrte. Nova vodovodna naprava je 170 km dolga in so se dela inaugurirala pred desetimi leti. Stala je 100 milijonov in donaja vode iz Hochschwabske skupine na Zg. Štajerskem.

POSLANEC POGAČNIK.

Dunaj, 2. decembra. Poslanec Pogačnik je včeraj došel na Dunaj in je danes došel v zbornico.

OSEBNA VEST.

Cerklje, 2. dec. Nevarno je obolel č. g. Baltazar Bartol v pokoju na Sp. Berniku. Se pripróča duhovnim sobratom v molitev!

† FRA PAŠKAL BUCONJIĆ.

Sarajevo, 2. decembra. Mostarski škof fra Paškal Buconjić je umrl.

SMRTNA KOSA.

Trst, 2. decembra. V Barkovljah je umrl občinski zdravnik dr. Emil Horvat.

ZMAGA DIJAKOV.

Praga, 2. decembra. Rektor praške češke tehnike Hasa, ki je relegiral dijaka Haasa, ki je načeloval demonstracijski stavki radi nezadostnih prostorov na kmetijskem oddelku, je včeraj odstopil kot rektor. Dijaki tehnike so namreč izjavili, da so vsi zakrivil isti prestopke kot Haasa. Češki tehniki so nameravali stavkati vsled relegiranja njihovega tovariša, a se jim je rektor prej umaknil.

NESREČA V KINEMATOGRAFIČNEM GLEDALIŠČU.

Katovice, 2. decembra. Pri predstavi v kinematografskem gledališču se je udrl strop. 200 oseb je zasulo, pet oseb je na mestu umrlo.

HOLANDSKO IN DANSKO MESO NA SAŠKEM.

Draždane, 2. decembra. Saški notranji minister grof Witzum je sklical župane vseh večjih mest na posvetovanje o draginji mesa. Vlada je pripravljena dovoliti uvoz holandskega in danskega mesa na Saško.

PODGANE SNEDLE TRUPLO.

Přemisl, 2. decembra. Truplo železničarja Ignacija Karba, ki se je ponesrečil v službi, so popolnoma razjedle v tukajšnji mrtvašnici podgane. Ko so zjutraj pokopališki uslužbenci stopili v mrtvašnico, so morali s silo pregnati podgane od ostankov trupla.

KOLERA V RUSIJI.

Varšava, 2. decembra. V guvernementu Lublinu je kolera v krajih ob gališki meji nastopila močnejše ter je v vasi Zdziechowice do predvčerajšnjim zvečer obolelo 33 oseb, od katerih je 14 že umrlo.

Ljubljanske novice.

Ij Hribarjeve ulice v Ljubljani ne bo. Včeraj je deželni odbor na pritožbo Iv. Kregarja in Ivana Štefeta razveljavil sklep občinskega sveta, ki je pred svojim razpustom sklenil, naj se Gosposka ulica imenuje Ivan Hribarjeva ulica.

Ij Možiček, ki skače. Jokavi otroci dobe časih v dar možička, ki skače. Tudi slovenski »radikalci«, ki se v naši politiki igrajo otroke in so silno jokavi, imajo možička ki skače, razlika je le ta, da ta možiček ni poceni, ampak je silno drag in da njegovo skakanje, celo naše radikalce, ki so sami dosti nerodni, časih silno blamira. To smo opazili nedavno pri sodnijski obravnavi, kjer je ta možiček radi neplačanih računov silno skalal. Možiček, katerega je skakanje takorekoč že onemogočilo po Dalmaciji in Belgradu, meni, da bo s tako svojo akrobatsko umetnostjo komu imponiral. Pri dotični obravnavi je možiček napram zastopniku svojih dolžnikov taji, da je bil že leta 1908. v Ljubljani. Ker smo mi mirno povedali, da je bil v Ljubljani že 20. septembra 1908 in ker je to dejstvo po svoje porabil »Grazer Tagblatt«, sedaj možiček skače in se jezi na nas, namestu, da bi se jezil na splošno znani svoj »slabi spomin« in na nagajivi »Grazer Tagblatt«. Možiček se sedaj tako dere, kakor bi ga kdo na meh drl in ves svoj pogum kaže v psovkah na naše urednike. Možičku se pri tej jezi seve, tako kot zadnjič pri sodnji, vse smeje, le to se nekaterim zdi, da brez vzroka ne skače tako visoko. Naši uredniki se seve ne bodo ponižali, da bi v listu odgovarjali na psovke Milana - Mihaela. Ta možiček naj bo vesel, da ljudje še ne vedo za vsa njegova jugoslovanska junaštva iz Srbije in Dalmacije. Možiček pojdi pod mernik.

Ij Za Miklavžev večer v »Unionu« se kakor doslej vsako leto tudi letos ne bodo izdajala posebna vabila in tudi lepakov ne bo, ker je ta priredba že tako priljubljena in priznana med občinstvom, da ne potrebuje take reklame. Občinstvo je tem potom najvljudneje vabljeno k temu prekrasnemu večeru. Že dekoracije bodo vredne, da si jih vsakdo ogleda. Večer bo prirejen z uprav ogromnimi stroški, samo da se mladini nudi res nekaj tako lepega in ljubkega, kar proti mnogo večji vstopnini ni mogoče videti niti v največjih mestih. Opozarjamo, da se bodo od jutri naprej že dobivale vstopnice v »Unionovi« trafiki in pri Soukalu. Prosimo občinstvo, da si vstopnice pravočasno preskrbi. Cene prostorov so naslednje: pri mizah št. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 za odrastle po 2 K, za otroke po 1 K, pri mizah št. 8 do 15 za odrastle po 1 K, za otroke po 50 vin.; pri mizah od št. 16 dalje za odrastle po 80 vin., za otroke po 40 vin. Galerija za odrastle po 40 vin., za otroke po 20 vin. Tiste gospode, ki bi blagovolili za Miklavžev večer odboru za razdelitev med otroke kaj podariti, prosimo, da darove blagohotno prineso danes ali jutri v naše uredništvo.

Ij S sodom okolu sveta. S Trojan nam naznanjajo, da dva Laha valita velik sod okrog sveta. Ravno sedaj prihajata po Dunajski cesti proti kranjski meji s Štajerske. V par dneh sta v Ljubljani. Opozarjamo na ta izvanredni obisk.

Ij Novemu predsedniku dež. sodišča g. Adolfu Elsnerju so se danes ob pol peti uri predstavili vsi sodnijski uradniki in sluge.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani, priredi v ponedeljek 5. t. m. Miklavžev večer pri »Majarončku« Stara pot št. 1. Začetek ob sedmi uri zvečer. Ker se za ta večer pripravlja društvo z vso skrbjo, da bo spored zanimiv, in bo nudil v vsakem oziru odraslim, posebno pa otrokom dosti užitka, vabimo vse člane in prijatelje društva, da se tega večera gotovo udeležijo. Vstopnina za odrasle 40 v, za otroke 20 v. Darila, katera bo razdeljeval Miklavž, naj se prinese v društveno sobo »Pr. Podboju«, od sedme do devete ure zvečer, v ponedeljek pa od 3. do 6. ure zvečer. Odbor.

Ij **Imenovan** je za petega kateheča mestne ljudske šole v Ljubljani č. g. Ignacij Zaplotnik, kaplan v Kranju.

Ij **Ubegli vajenec**. Včeraj je poslal kovaški mojster Ivan Urbančič svojega vajenca Ljudovika Lozeja iz Komena v mesto po železo in mu dal za nakup 7 K. Fant pa je z denarjem neznano kam pobegnil.

Ij **Zajec v krompirju**. Ko je predvčerajšnjem neka kmečka ženska pripeljala po Radeckega cesti vrečo krompirja je mitniški paznik vrečo preiskal in našel v nji divjega zajca, ki je bil ujet z zanjko. Zajca so zaplenili, žensko pa naznanili oblasti.

Ij **Umrli so v Ljubljani**. Franja Somrak, užitarica, 66 let. — Ivan Keržič, posestnikov sin, 3 dni. — Ana Hrovat, bivša služkinja, 64 let. — Lucija Dimnik, delavka, 72 let. — Ivana Flak, postrežnica, 63 let.

Ij **Prijeta tata**. Včeraj zvečer je ukradel Avgust Novak, rojen leta 1897. v Ljubljani in sem pristojen, nekemu zidarskemu polirju, s katerim sta skupaj stanovala, iz nezaklenjene miznice 42 K. Novak se je takoj po izvršeni tatvini peljal z izvoščekom na južni kolodvor in tam v restavraciji začel popivati. Ko ga je policija zasledila in aretovala je bil že zapravljen 8 K. Novak je nameraval iti gledat morje, a se mu ni posrečilo. Pri nekem posestniku na Radeckega cesti je 33 let stari hlapec Alojzij Puncer, rodom iz Spod. Štajerske pri odhodu iz službe ukradel hlapcem več obleke in denarja, poleg tega pa tudi gospodarju celo konjsko opravo. Izročili so ga deželnemu sodišču.

Cookov roman.

Velikansko senzacijo je vzbudila lani v Kodanj iz Lerwicka došla brzjavka, ki je naznanjala, da je dr. Cook dne 21. aprila 1908 pripotoval na severni tečaj. Čez nekaj dni je došel Cook sam v Kodanj, kjer so ga zelo slavili. Med slavnostmi je pa došlo v Kodanj poročilo, da je Peary 6. aprila 1909 dosegel sev. tečaj. Javno mnenje je postalo dvomljivo, a bilo je prvotno Cooku ugodno, ker so se izrekli zanj strokovnjaki. Peary je pa Cooku strastno nasprotoval, izjavljal je, da Cook ni došel na sev. tečaj. Ves svet se je razdelil v dva tabora: Cook-Peary. Medtem, ko se je o tem predmetu prekehalo, se je izvedelo, da Cook ni došel na neki hrib, kakor je trdil. Cookova zvezda je zato pričela bledeti. Sumljivo je tudi bilo, ker Cook dolgo časa ni predložil gotovih dokumentov kodanjskemu vseučilišču. Posebna komisija, ki je te dokumente proučavala, je izjavila, da Cookovi dokumenti ne dokazujejo, da bi bil došel Cook na severni tečaj. Dr. Cookova usoda je bila s tem zapečaten. Dr. Cook se je še izgovarjal na svoja spremljevalca, dva Eskimosa, s katerima je baje skupno potoval na severni tečaj. Eskimosa sta pa izjavila tako, da je njunina izpoved uničevalna za Cooka. Cook je to čutil in je podal zdaj sledečo izjavo: »Po tehtnem premišljevanju izjavljam, da ne znam, če sem došel na severni tečaj. Pol blazen sem postal zaradi samote in lakote in sem tako prišel do prepričanja, da sem došel na severni tečaj. Celo življenje sem bil čez mero častilakomen in sem želel, da kaj najdem. Častilakomnost me je vedla proti severnemu tečaju. Dve leti sem prebival v polarskih pokrajinah, stradal sem veliko in pretrpel toliko, da ni čudno, če skoči iz tira človeški um. Sploh pa ni nikomur mogoče brezdvajbeno dokazati, da je došel na severni tečaj. Stvar pa dožene do blaznosti, če se dožene, da ne morejo verovati doprinešenim dokazom. Ko sem dožal, kakšno velikansko pozornost je vzbudilo moje odkritje, sem postal popolnoma zmešan.« O svojem begu izjavlja Cook: »Po svojem begu se nisem nikdar preoblekel. Ves čas sem stanoval nepoznan v Londonu. Povrnili bi se rad v svojo domovino, da bi me razumeli moji ožji rojaki, kar bi prekosilo čast, odkriti severni tečaj.«

* **V zverinjaku**. Kolikokrat naletiš v slovenskih hišah na nemške knjižice s podobami za otroke! To pač ni prav, ker saj prvi vtisi in prvi pouk mora pri otroku pač biti v mili materinščini. Zlasti podobe iz živalskega življenja imajo otroci radi in če je zraven besedilo, ima to še večji poučni namen in je tembolj koristno za otroke. »Katoliška bukvarna« je založila tako knjižico »V zverinjaku«, kjer so čez dve celi notranji strani velike barvane podobe najrazličnejših divjih, oziroma tu-

jih živali, zraven pa mično in zelo poučno besedilo v verzih. Slike so jako nazorne, žive in lepo izvedene, tako da izobrazujejo tudi lepočutje. Na trdem kartonu zelo trpežno vezano v platnu stane ta knjiga, ki je kakor nalašč za Miklavža ali Božič za otroke, 1 K 50 vinarjev, zgolj broširana pa 90 vin. Dobi se v »Katoliški bukvarni« v Ljubljani.

* **Robinson starši**. Povest s podobami za otroke. — Širom sveta znana, pri vseh narodih udomačena in na vse jezike prestavljena je stara povest o Robinsonu in njegovih zanimivih dogodkih. Da se seznanimo naša deca s to odlično povestjo, ki je tudi za razvoj otroškega uma precejšnega pomena, je izšla ravnokar v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani knjiga, opremljena s krasnimi večino ma večbarvnimi slikami in potrebnim tekstom. Cena samo 1 K 40 vin., po pošti 30 vin. več. Knjiga je izšla v lepi opremi in krasno izvedene večbarvne slike bodo tudi odraščene človeka zanimale in zabavale.

Bolečine oslovskega kašlja

se otroku že po dvakratnem zavžitju Scott-ove emulzije bistveno popolnoma olajšajo. Dober sloves Scott-ove emulzije kot olajševalno sredstvo pri oslovskem kašlju se opira na popolno izborni kakovost njene sestavine, kakor na poseben način Scott-ovega ravnjanja in se že 31 let dviga od dneva do dneva.

Zdravniki ponovno predpisujejo Scott-ovo emulzijo

in starši, ki so jo že enkrat uporabili, bodo zopet vselej segli pri oslovskem kašlju po tem sredstvu.

Cena izborni steklenici 2 K 50 vin. Dobl. se v vseh lekarnah. 3109

Serravallovo železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906

Državno odlikovanje in častni diplom s zlati kolajni.

Povzročila slast do jedi, okrepla živce, zboljšala kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških pričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj

TRST-Barkovije.

Veletrgovina specerijskega blaga in deželnih pridelkov

ANTON KOLENC

CELJE

„Narodni dom“ Graško cesta 22. (v lastnih hišah).

Naznanja, da kupuje vsakovrstne deželne pridelke vsako množino po najvišjih dnevnih cenah, osobito suhe gobe, laneno seme, fižol, kumno, vsakovrstno žito, konoplje itd. ter sadje sveže in suho. Priporočam se gospodom kolegom trgovcem za nakup vedno svežega specerijskega blaga in deželnih pridelkov, ker jamčim za pošteno in dobro postrežbo po najnižjih dnevnih cenah.

Gospodom duhovnikom priporočam vsakovrstne sveče, kadilo in olje za cerkve.

Slavnemu občinstvu zagotavljam točno in solidno postrežbo z vedno svežim blagom po najnižjih cenah. Nadalje premog na cele vozove debel po 2-10, droben po 1-40 K 100 kg na dom postavljen v Celju, drugam po dogovoru.

Pismena naročila se z obratno pošto izvrše.

Prepričali se bodete

pri nakupu blaga za moške obleke v trgovini **R. Miklavc, Ljubljana, Stritarjeva ulica 5** o veliki zalogi sukna in tudi o zelo ugodni ceni. Vzorci na zahtevo poštine prosto.

Za Božič!

Čvetero Božičnih pesmi za solo, mešan zbor in orgle, op. 18, četrti natis, cena 80 vin.

Petero Božičnih za solo, meš. zbor in orgle, op. 44, cena K 1'20.

Dva Božična slavospeva za solo, mešan zbor in orgle, op. 53, cena 1 K.

Božične pred in polgre za orgle ali harmonij, op. 40, cena 1 K.

Dobe se pri skladatelju:

Ign. Hladniku v Novem mestu, Dolenjsko.

Naročajte „Slovenca“.

Kurzi efektov in menjic.

dne 1., decembra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9335
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9330
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9690
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9690
Avstrijska zlata renta	116
Avstrijska krona renta 4%	9330
Avstrijska investic renta 3 1/2%	83
Ogrska zlata renta 4%	11140
Ogrska krona renta 4%	9195
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	8115
Delnice avstrijsko-ogr. ke banke	1878
Kreditne delnice	67175
London vista	24042 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11755
90 mark	2351
20 frankov	1905 1/2
Italijanski bankovci	9490
Rublji	253 1/4

St. 37.568.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski oddaja pnevmatično

izpraznevanje straniščnih jam v mestni topničarski vojašnici

za dobo treh let, to je od 1. januarja 1911 do 31. decembra 1913 potom ofertne obravnave.

Poduzetniki izpraznjevanja jam, katerim preskrbi magistrat brezplačno potrebni voz in stroj za časa vožnje, naj vložijo svoje kolkovane ponudbe, v katerih mora biti izrecno povedano, da bode izpraznjeval poduzetnik tudi goste snovi iz jam na lastne stroške,

do 10. decembra t. l.

pri podpisnem mestnem magistratu, kjer se poižvedo tudi natančni pogoji te oddaje.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 26. novembra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

2526-2

Gričar & Mejač LJUBLJANA, Prešernova ul. 9

priporočata svojo velikansko zalogo zimskih sukenj v vseh velikostih in različne kakovosti po čudovito nizkih cenah.

Pripravno darilo za Miklavža in Božič!

Božična darila!

orodja itd., vse v najmodernejšem slogu.

Preden si nakupite božičnih daril, blagovolite si ogledati še moje izložbe in presodite cene! — Potrudite se potem v mojo trgovino, kjer se vam daje drage volje vsaktera pojasnila, da se prepričate in odločite se bodete takoj, da si nabavite svoje potrebščine le pri domači trdki H. SUTTNER, LJUBLJANA, Mestni trg ali Sv. Petra cesta. Specialna trgovina najnovejših prečižijskih ur moje lastne tovarne ur v Svici z znakom „JKO“. Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine, juvelov ter briljantnih nakitov itd., istotako ogromna izbira kina-srebrnega blaga kakor nastavkov, jedinega Postrežba strogo solidna! Cene najnižje! Telefon 273. Brzjavni naslov: „H. SUTTNER“. Na pismena vprašanja se odgovarja z obratno pošto. Genij politični in prave.

Valični mlin v Domžalah

2590

I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporočila pšenično moko izvrstne kakovosti, otrobe in druge mletvske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Krasne damske klobuke

kakor tudi za deklice in otroke
najnovejše mode v največji izbiri
po zelo ugodnih cenah priporočila

modni salon P. Magdič,

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

3012

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbarono, rumeno in rujava za parkete ali polikane
tla priporočila v skatljah po en, pol in četrt kg ali prosto

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja

1143 64

Stavbišča na prodaj!

Se nekaj krasnih stavbnih parcel, v sredini mesta, na vogalu Kuhnove in dr. Valentin Zarnikove ulice.

Opozori se, da imajo stavbišča vsled suhega peščenega terena, solnčnate lege ter vremenskega zavetja najbolj ugodno stavbno lego.

Poizve se pri lastniku Kuhnova cesta Stev. 5. 3377

Najvažnejše perje in puh popolno čisto in je, da se kupi brez vsega duha.

Tako perje in puh se dobi pri znani tvrdki

Anton Šarc v Ljubljani

Selenburgova ul. 5, na vogalu Knaflove ul. (nasproti glavne pošte)

po sledečih cenah:

Perje 1/2 kg po . . .	K 1'68	Puh siv 1/2 kg po . . .	K 5'25
.. .. .	2'50	6'25
.. .. .	3'35	.. bel	6'75
.. .. .	4'20	8'35
.. .. .	5'85	10'—

Pošilja se poštne prosto s povzetjem.

2964 1

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano
črno Dalmatinsko vino
najboljše sredstvo 2501

4 steklenice (5 kg) franko K 4'—
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

'Kuč'

VAJENEC

poštenih staršev
se sprejme v
večjo trgo-
vino na
Dolenjskem.

3454

Ponudbe je poslati pod „št. 100“
na upravništvo „Slovenca“

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Spillmannove povesti:

Zanimivo pisane Spillmannove povesti so obče priznane kot berilo ne samo za mladino, temveč tudi za odraslene, in kakor malokatero druge navajajo k čednostnemu in npravno-lepemu življenju. Te povesti imajo tudi mnogo poučnega jedra.

1. zvezek: **Ljubite svoje sovražnike.** Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. K —40, vezano K —60.
2. zvezek: **Maron,** krščanski deček z Libanona. Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja kristjanov po Druzih. K —40, vezano K —60.
3. zvezek: **Marijina otroka.** Povest s kavkaških gora. K —40, vezano K —60.
4. zvezek: **Praški Judek.** povest. K —40, vezano K —60.
5. zvezek: **Ujetnik morskoga roparja.** K —40, vezano K —60.
6. zvezek: **Arumugam,** sin indijskega kneza. Dogodljaji spreobrnjenega indijskega princa. K —40, vezano K —60.
7. zvezek: **Sultanovi sužnji.** Carigradska povest iz 17. stoletja. K —60, vezano K —80.
8. zvezek: **Tri indijanske povesti.** I. Namameha in Vatomičko, II. Tahko, mladi misijonar, III. Zadržna pot O. Renéja. K —60, vezano K —80.
9. zvezek: **Kraljičin nečak.** Zgodovinska povest iz japonskih misijonov. K —60, vezano K —80.
10. zvezek: **Zvesti sin.** Povest za vlade Akbarja Velikega. K —40, vezano K —60.
11. zvezek: **Rdeča in bela vrtnica.** Rdeča vrtnica ali mladi mučenec iz Singare. Povest iz jutrove dežele. — Bela vrtnica ali mlada spoznavalka. K —40, vezano K —60.
12. zvezek: **Korejska brata.** Crtica iz misijonov v Koreji. K —60, vezano K —80.
13. zvezek: **Boj in zmaga.** Povest iz Anama. K —60, vezano K —80.
14. zvezek: **Prisega huronskega glavarja.** Povest iz starejše misijonske zgodovine kanadske. K —60, vezano K —80.
15. zvezek: **Angel sužnjev.** Brazilska povest. K —40, vezano K —60.
16. zvezek: **Zlatokopl.** Povest iz misijonskega potovanja po Alaski. K —60, vezano K —80.
17. zvezek: **Prvič med Indijanci** ali voznja v Nikaraguo. Povest iz časa odkritja Amerike. K —60, vezano K —80.
18. zvezek: **Preganjanje indijanskih misijonarjev.** K —60, vezano K —80.
19. zvezek: **Mlada mornarja.** Povest iz Kajene. K —60, vezano K —80.

Za našo mladino. — Koristno berilo je najboljši pripomoček

dobri vzgoji. — Najbolj priporočljive so dobre povesti za mladino, ki imajo pa poleg zanimive pripovedne vsebine tudi to prednost, da blažijo in vzgajajo srce, bistrjo um in vzbujajo zdravo domišljijo; med najboljše v plemenitem, nepokvarjenem krščanskem duhu pisane spise prištevamo sledeče:

Robinzon starši. Povest s podobami za otroke. K 1'40. To je stara krasna povest o Robinzonu v novi obliki z okrajšanim besedilom in izredno dobro pogodjenimi večbarvnimi slikami; lepšega berila in bolj priporočljive knjige za nazorni pouk naše mladine ne poznamo.

V zverinjaku. Knjiga s podobami za otroke. K —'90, najlepšena na trdem kartonu K 1'50. Lepa knjiga, ki nudi otrokom ne le mnogo zabave, temveč tudi zanimiv nazorni pouk iz naravoslovja. Lahke pesmice nudijo kratek opis naslikanih živali.

Hitra voznja po železnici. Knjiga s podobami za otroke. K 1'60. Lepe večbarvne slike in poleg njih kratke, otroškemu razumu primerne pesmice, so otrokom v pouk in jim napravijo veselo iznenadenje.

Slovenski A B C v podobah. K —'80, vezano K 1'20. S pomočjo te knjige se nauči otrok igrati brati. Lepo izvršene slike služijo otrokom tudi za nazorni pouk.

Krasno darilo odrasleni mladini:

Knjiga o lepem vedenju. Spisal Urbanus. Cena: K 3'—, elegantno vezana K 4'—. To je izredno važna in koristna knjiga za ves slovenski narod.

Smida Kristofa spisi:

1. zvezek: **Ljudevit Hrastar. — Golobček.** Poslovenil P. Hugolin Sattner. (Drugi natis.) Mehko vezan K —60, trdo K —80.
2. zvezek: **Jozafat, kraljevi sin Indije.** Poslovenil P. Flor. Hrovat. (Drugi natis.) Mehko vezan K —60, trdo K —80.
3. zvezek: **Pridni Janezek in hudobni Mihec.** Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezano K —80, trdo K 1'—
4. zvezek: **Kanarček. — Kresnica. — Kapelica v gozdu.** Poslovenil P. Hugolin Sattner. Mehko vezan K —40, trdo K —60.
5. zvezek: **Slavček. — Nema deklica.** Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan K —40, trdo K —60.
6. zvezek: **Ferdinand.** Poslovenil P. F. Hrovat. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
7. zvezek: **Jagnje. — Starček z gore.** Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan K —70, trdo K —90.
8. zvezek: **Pirihl. — Ivan, turski suženj. — Krščanska obitelj (družina).** Poslovenil P. F. Hrovat. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
9. zvezek: **Hmeljevo cvetje. — Marijina podoba.** Poslovenil P. F. Hrovat. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
10. zvezek: **Ludovik, mladi izseljenec.** Poslovenil P. F. Hrovat. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
11. zvezek: **Najboljša dedščina. — Leseni križ.** Posl. P. F. Hrovat. Mehko vezan K —40, trdo K —60.
12. zvezek: **Roza Jelodvorska.** Izdalo „Katol. tiskovno društvo v Ljubljani.“ Mehko vezan K —60, trdo K —80.
13. zvezek: **Sveti večer.** Poslovenil Fr. Salezij. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
14. zvezek: **Povodenj. — Kartuzijski samostan.** Poslovenil Fr. Salezij. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
15. zvezek: **Pavlina.** Poslovenil Fr. Salezij. — Mehko vezan K —60, trdo K —80.

Taras V. Iz raznih stanov. Pesmice (ponatis iz „Vrtca“) K —25.

Angelček. Otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. (Anton Kržič.) — Vsak letnik je zase celota in zelo primeren za darilo otrokom; velja vezan samo K 1'—, Dobi se še 15 raznih letnikov in sicer od l. 1894. do l. 1909.

Vrtec. Časopis s podobami za slov. mladino. Vsak letnik je zase celota in velja vezan K 4'—. Dobe se letniki od l. 1905. do 1909. Spisal E. Lampe. **Vojska na daljnem vzhodu.** K 4'80, vez. K 6'—.

Use te knjige se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, knjigarni „Ilirija“ v Kranju in I. Krajec nasl. v Novem mestu.